

Til alle kommunalbestyrelser

v/de valgansvarlige i kommunerne

cc: KL, Danske Regioner og alle regioner

3 bilag

Stormgade 2-6
1470 København K
Telefon 72 28 24 00
im@im.dk

Sagsnr.
2021 - 1671

Brevstemmeafgivning i kommunerne til kommunal- og regionalvalget tirsdag den 16. november 2021

Doknr.
389155

1. Indledning og indhold

Dato
22-09-2021

Tirsdag den 16. november 2021 afholdes der valg til kommunalbestyrelser og regionsråd. Der kan brevstemmes i kommunerne fra og med **tirsdag den 5. oktober 2021**.

Dette brev indeholder en række vigtige informationer til brug for kommunalbestyrelsen og de administrative medarbejdere i kommunen, der har ansvaret for at gennemføre valget. Brevet gennemgår de vigtigste af kommunalbestyrelsens opgaver i forbindelse med brevstemmeafgivning på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, og de relevante frister herfor.

Som bilag er vedhæftet følgende:

- En vejledning til vælgerne om brevstemmeafgivning i kommunen, jf. afsnit 6.
- To opslag til brug for valgdagen, jf. afsnit 11.

Alle Indenrigs- og Boligministeriets meddelelser til kommunalbestyrelsen om kommunal- og regionalvalget vil samtidig med udsendelsen blive lagt på ministeriets valghjemmeside:

<https://valg.im.dk/valgmyndigheder/valg-til-kommunalbestyrelser-og-regionsraad-2021/>

2. Kommunalbestyrelsens ansvar

Kommunalbestyrelsen har ansvaret for at tilrettelægge og gennemføre brevstemmeafgivningen på de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentre m.v.

Endvidere har kommunalbestyrelsen ansvaret for at tilrettelægge brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter reglerne i lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger m.v., samt i vælgerens hjem. For så vidt angår brevstemmeafgivningen i visse boformer og boliger samt i vælgerens hjem, henvises nærmere til ministeriets vejledning om afholdelse af kommunale og regionale valg

tirsdag den 16. november 2021 (se nedenfor), afsnit 8.4, samt til de særskilte bekendtgørelser herom.¹

Skema til ansøgning om at brevstemme i eget hjem findes på ministeriets valghjemmeside:

<https://valg.im.dk/valgmyndigheder/valg-til-kommunalbestyrelser-og-regionsraad-2021/>

Ansøgning kan tidligst indgives 4 uger før valgdagen, dvs. tidligst tirsdag den 19. oktober 2021.

3. Retsgrundlag – lovbestemmelser og vejledning om kommunal- og regionalvalg

Kommunal- og regionalvalget afholdes efter reglerne i lov om kommunale og regionale valg² og de forskrifter, der er udstedt i medfør heraf.

Kommunalbestyrelsens opgaver i forbindelse med kommunal- og regionalvalget er nærmere beskrevet i ministeriets vejledning nr. 9450 af 16. juni 2021 om afholdelse af kommunale og regionale valg tirsdag den 16. november 2021. Vejledningen findes på ministeriets valghjemmeside:

<https://valg.im.dk/valgmyndigheder/valg-til-kommunalbestyrelser-og-regionsraad-2021/>

En oversigt over kommunalbestyrelsens opgaver findes i vejledningens afsnit 2.1. Som bilag 1 til vejledningen er optaget en oversigt over bekendtgørelser og cirkulærer, der finder anvendelse ved de kommunale og regionale valg.

Reglerne om brevstemmeafgivning er nærmere beskrevet i den kommunale og regionale valglovs kapitel 6 og vejledningens afsnit 8.

Det er ministeriets forventning, at de medarbejdere i kommunen, som arbejder med valg, orienterer sig grundigt i vejledningen og i de meddelelser om valget, der tilgår kommunalbestyrelsen fra ministeriet. Modtager ministeriet spørgsmål fra kommunale medarbejdere om tilrettelæggelsen af de forestående valg, hvis svar klart fremgår af vejledningen eller de udsendte meddelelser, må det i almindelighed forventes, at ministeriet ved besvarelsen af spørgsmålet alene vil henvise til vejledningen eller de udsendte meddelelser. Kommunalbestyrelsen anmodes derfor om at sikre, at de relevante medarbejdere har sat sig grundigt ind i vejledningen og de udsendte meddelelser.

4. Betingelser for brevstemmeafgivning

Enhver vælger kan afgive brevstemme i enhver kommune her i landet.

Ret til at stemme, herunder brevstemme, til kommunale og regionale valg har med de i loven fastsatte undtagelser³ enhver, der på valgdagen

- er fyldt 18 år,
- har fast bopæl i kommunen/regionen, og som herudover

¹ Bekendtgørelse nr. 1137 af 18. oktober 2017 om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen og bekendtgørelse nr. 1138 af 18. oktober 2017 om brevstemmeafgivning i vælgernes hjem.

² Lovbekendtgørelse nr. 13 af 9. januar 2020.

³ Dette omfatter bl.a. udlændinge, der er på tålt ophold eller er udvist ved endelig dom eller endelig administrativ afgørelse.

- enten har dansk indfødsret (statsborgerskab), er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i EU, er statsborger i Island eller Norge eller uden afbrydelse har haft fast bopæl i riget i de sidste 4 år forud for valgdagen.

Vælgere, der er under værgemål med fuld fratagelse af den retlige handleevne (er umyndige), har også valgret til kommunale og regionale valg som følge af en lovændring i 2016.

Bemærk, at ikke blot danske statsborgere, men også statsborgere fra de øvrige medlemsstater i EU og visse tredjelandstatsborgere således har ret til at afgive stemme, herunder brevstemme, til kommunal- og regionalvalget.

I medfør af en særlig overgangslov har britiske statsborgere, der var bosat i Danmark på tidspunktet for Storbritanniens udtræden af EU (den 31. januar 2020), og som siden da uafbrudt har haft bopæl i Danmark, også valgret til kommunale og regionale valg efter de almindelige regler herom.

5. Fristerne for brevstemmeafgivning og kommunens tilrettelæggelse

Brevstemmeafgivning på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, kan finde sted fra og med **tirsdag den 5. oktober 2021** til og med **fredag den 12. november 2021**.

På andre steder i kommunerne, herunder på plejehjem, i boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen og i vælgerens hjem, kan der først brevstemmes fra og med **tirsdag den 26. oktober 2021** til og med **fredag den 12. november 2021**.

Fra og med **tirsdag den 5. oktober 2021** skal der således mindst ét sted i kommunen være personale til stede, der kan modtage vælgere, der henvender sig for at brevstemme.

Den sidste dag, hvor der kan brevstemmes, dvs. **fredag den 12. november 2021**, skal kommunalbestyrelsen på mindst ét sted i kommunen, hvor der kan brevstemmes, holde åbent for brevstemmeafgivning som minimum i tidsrummet kl. 9-16. Det vil endvidere være *hensigtsmæssigt* at holde også de øvrige steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, åbent den pågældende dag.

Det vil i øvrigt være *hensigtsmæssigt* at holde åbent nogle timer for brevstemmeafgivning ét sted i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, på de to forudgående lørdage før den sidste dag for brevstemmeafgivning, dvs. **lørdag den 30. oktober 2021** og **lørdag den 6. november 2021**, og at informere herom på kommunens hjemmeside.

En kommune må ikke holde et borgerservicecenter åbent i kortere tid for brevstemmeafgivning end borgerservicecentrets almindelige åbningstid. Dette gælder også den sidste dag, hvor der kan brevstemmes.

Vejledningen om kommunal- og regionalvalget indeholder i [afsnit 8.2](#) nærmere information om særlige forhold, som kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på under tilrettelæggelsen af brevstemmeafgivningen, herunder om annoncering af brevstemmesteder og åbningstider, afholdelse af brevstemmeafgivning på et sted, hvor der foregår andre aktiviteter end ekspeditioner i forbindelse med borgerservice osv. For nærmere information om betingelserne for at tilrettelægge brevstemmeafgivning på biblioteker, uddannelsesinstitutioner, mobile brevstemmeafgivningssteder m.v., se vejledningens [afsnit 8.2.4](#).

Det er forudsat i loven, at kommunen på sin hjemmeside og på anden egnet måde, f.eks. ved annoncering i lokale dagblade, offentliggør, hvilke afdelinger i kommunen der varetager brevstemmeafgivningsfunktionen, og disses åbningstider.

6. Brevstemmemateriale

Der må kun anvendes det brevstemmemateriale, der er tilvejebragt af ministeriet. I stedet for det følgebrev og den yderkuvert, som ministeriet har fået fremstillet, kan kommunalbestyrelsen dog anvende det følgebrev, som kommunalbestyrelsen kan udskrive fra KMD's system, samt den yderkuvert, der passer til dette følgebrev.

Af hensyn til evt. tekniske eller andre problemer med udskrivning af det følgebrev, som kommunalbestyrelsen kan udskrive fra KMD's system, skal kommunalbestyrelsen dog sørge for, at der alle steder, hvor der kan brevstemmes i kommunen, forefindes nogle eksemplarer af ministeriets brevstemmemateriale inkl. det følgebrev og den yderkuvert, som ministeriet har fået fremstillet. Det må således ikke forekomme, at en vælger afvises fra at afgive brevstemme, fordi vedkommende ikke kan fremsøges i KMD's system. I sådanne tilfælde skal vælgeren tilbydes at anvende ministeriets brevstemmemateriale, hvor følgebrevet kan udfyldes i hånden.

Brevstemmematerialet består af:

- 1) en **grå stemmeseddel** til kommunalbestyrelsesvalget påtrykt ordene "Stemmeseddel til kommunalbestyrelsesvalg" og forsynet med tre rubrikker til angivelse af henholdsvis bogstavbetegnelse, listebetegnelse (partinavn) og kandidatnavn,
- 2) en **blå konvolut**, der på forsiden er påtrykt ordene "Stemmeseddel til kommunalbestyrelsesvalg" samt en kortfattet vejledning om, hvordan stemmesedlen skal udfyldes,
- 3) en **gul stemmeseddel** til regionsrådsvalget påtrykt ordene "Stemmeseddel til regionsrådsvalg" og forsynet med tre rubrikker til angivelse af henholdsvis bogstavbetegnelse, listebetegnelse (partinavn) og kandidatnavn,
- 4) en **gul konvolut**, der på forsiden er påtrykt ordene "Stemmeseddel til regionsrådsvalg" samt en kortfattet vejledning om, hvordan stemmesedlen skal udfyldes,
- 5) et **følgebrev**, der på vejledningssiden nederst i højre hjørne er påtrykt "2017" eller "2021", samt
- 6) en **gråblå yderkuvert**, der på forsiden i nederste venstre hjørne er påtrykt ordene "Stemmesedler til kommunale og regionale valg".

Ministeriet har i 2021 ladet fremstille nyt brevstemmemateriale til kommunale og regionale valg. Brevstemmematerialet har samme format og indeholder samme bestanddele som tidligere oplag af brevstemmematerialet. Rosendahls vil fortsat udsende evt. restoplæg af materialet fremstillet i 2017, før der udsendes materiale fremstillet i 2021. Det brevstemmemateriale, som ministeriet fik fremstillet i 2008 og 2017 til kommunale og regionale valg, kan også benyttes ved kommunal- og regionalvalget i 2021.

Eventuelle restoplæg af brevstemmemateriale fremstillet før 2008 kan derimod ikke benyttes, men skal kasseres.

Brevstemmemateriale beregnet til folketingsvalg, Europa-Parlamentsvalg eller folkeafstemninger kan ikke bruges til kommunale og regionale valg.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at den fornødne beholdning af brevstemmemateriale er til stede, når brevstemmeafgivningen går i gang den 5. oktober 2021.

Brevstemmematerialet kan bestilles hos Rosendahls, Vandtårnsvej 83 A, 2860 Søborg, tlf. 43 22 73 00, e-mail: distribution@rosendahls.dk. Det er ikke muligt at bestille brevstemmemateriale via forlagets hjemmeside.

Der vedhæftes endvidere som bilag 1 en vejledning til vælgerne om brevstemmeafgivning til de kommunale og regionale valg.

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at vejledningen til vælgerne om brevstemmeafgivning til de kommunale og regionale valg er tilgængelig for vælgerne ved brevstemmeafgivning de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme (herunder på borgerservicecentre m.v.).

Kommunalbestyrelsen skal også sørge for, at opslag med oplysning om de godkendte kandidatlistes, herunder samtlige kandidaters navne, samt oplysning om anmeldte listeforbund og valgforbund er tilgængelig disse steder.

Kommunalbestyrelsen skal endvidere sørge for, at stemmemodtagerne ved brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter reglerne i lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger m.v., samt i vælgerens hjem får vejledningen om brevstemmeafgivning og oversigten over de opstillede kandidatlistes m.v. udleveret med henblik på, at de kan medbringe den og udlevere den til vælgerne til brug under brevstemmeafgivningen.

7. Fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning

Ved brevstemmeafgivning til kommunale og regionale valg skal der kun bruges ét sæt brevstemmemateriale, idet hvert sæt som nævnt indeholder både en stemmeseddel med tilhørende konvolut til kommunalbestyrelsesvalget og en stemmeseddel med tilhørende konvolut til regionsrådsvalget. FølgEBrevet vedrører derfor både kommunalbestyrelsesvalget og regionsrådsvalget, og dette følgEBrevet samt de to konvolutter med stemmesedler skal sendes til vælgerens bopælskommune i samme yderkuvert.

Om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivningen kan i øvrigt henvises til den vejledning, der er trykt på bagsiden af følgEBrevet, samt vejledningen om afholdelse af kommunal- og regionalvalget den 16. november 2021, afsnit 8.2.5 og afsnit 8.4.3.

På forsiden af følgEBrevet skal vælgeren bl.a. angive, om der fremsendes én eller to konvolutter med stemmeseddel. Hvis en vælger kun ønsker at afgive stemme til kommunalbestyrelsesvalget eller til regionsrådsvalget, kan vælgeren tilbagelevere den anden stemmeseddel med tilhørende konvolut til stemmemodtageren, der i givet fald straks skal tilintetgøre den ubenyttede stemmeseddel og konvolut. I stedet for at tilbagelevere den ubenyttede stemmeseddel med tilhørende konvolut kan vælgeren også undlade at udfylde den pågældende stemmeseddel, men i øvrigt følge den almindelige fremgangsmåde ved at lægge den blanke stemmeseddel i den tilhørende konvolut og tilklæbe denne og derefter lægge den tilklæbede konvolut i yderkuverten sammen med den anden konvolut med den udfyldte stemmeseddel samt følgEBrevet (dvs. stemme blankt).

8. Hjælp til brevstemmeafgivning og hjælpemidler, der skal stilles til rådighed

Hvis vælgeren ikke er i stand til at udfylde brevstemmesedlen og/eller udfylde og underskrive følgebrevet, eller hvis vælgeren i øvrigt ønsker hjælp i forbindelse med brevstemmeafgivningen, kan vælgeren forlange at få personlig bistand hertil.

Den personlige bistand ydes som udgangspunkt af en eller to stemmemodtagere. Enhver vælger har dog ret til at forlange at få personlig bistand til stemmeafgivningen af en person, som vælgeren selv har udpeget. I de tilfælde, hvor den personlige bistand ydes af både en personligt udpeget hjælper og en stemmemodtager, skal den personlige bistand ydes af disse i forening. Det er dog stemmemodtageren, der sikrer sig vælgerens identitet, giver vælgeren vejledning om fremgangsmåden m.v. og attesterer stemmeafgivningen på følgebrevet.

Endvidere kan enhver vælger forlange at få personlig bistand til brevstemmeafgivningen alene af en person, som vælgeren selv har udpeget. Det er dog en betingelse, at vælgeren over for stemmemodtageren udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegiver et ønske om alene at få personlig bistand af en personligt udpeget hjælper, og at ønsket er begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse. Det er stemmemodtageren, der vurderer, om disse to betingelser er opfyldt. Se nærmere vejledningens afsnit 8.2.6.2.

Der skal desuden stilles hjælpemidler til rådighed ved brevstemmeafgivningen. På de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, skal der stilles sorte filtpenne, lupper og LED-lamper til rådighed. På mindst ét af de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, skal der stilles et hæve-/sænkebord og et CCTV til rådighed.

Om opslag og annoncering om de hjælpemidler, som stilles til rådighed ved stemmeafgivningen, henvises til afsnit 11 nedenfor.

Hvis reglerne om hjælp til stemmeafgivningen og hjælpemidler giver anledning til problemer ved brevstemmeafgivningen, kan dette anføres i valgbogen. Hvis anvendelsen af hjælpemidler på valgdagen giver anledning til bemærkninger, skal disse anføres i afstemningsbogen.

9. Fremsendelse af brevstemmer til andre kommuner

De brevstemmer, som kommunerne modtager fra vælgere, der bor i en anden kommune, og som derfor skal fremsendes af modtagerkommunen til bopælskommunen, skal sendes hurtigst muligt af hensyn til bopælskommunernes videre håndtering af brevstemmerne.

I perioden 8.-12. november 2021 kan afgivne brevstemmer samles ét sted i kommunen med henblik på samlet afhentning af brevstemmerne af PostNord lørdag den 13. november 2021 i henhold til KL's særlige aftale herom med PostNord.

Hvis kommunen i denne periode (8.-12. november 2021) modtager anmodninger fra hospitaler og fængsler om at lade brevstemmer afgivet på disse institutioner indgå i kommunens samlede forsendelse med PostNord den 13. november 2021 for at sikre rettidig levering til bopælskommunen, er der intet til hinder for at medtage disse brevstemmer i forsendelsen.

Hvis kommunen ikke benytter sig af den særlige aftale med PostNord, er det særligt de sidste dage inden sidste frist for at brevstemme vigtigt, at brevstemmer fra vælgere, der bor i en anden kommune, fremsendes til bopælskommunen samme dag, som de er afgivet.

Brevstemmer, der sendes med PostNord mere end 8 dage før valgdagen, kan sendes som almindelige breve. Brevstemmer, der afgives de sidste 8 dage før valgdagen, skal

sendes som Quickbreve (dag-til-dag forsendelse), hvis de sendes med PostNord uden for den indgåede sær aftale med KL.

Ved afsendelse med postvæsnet frankeres og sendes yderkuverterne særskilt til bopælskommunen. Yderkuverterne må således IKKE være indlagt i andre konvolutter ved aflevering til postvæsnet. Ved afhentning af brevstemmer lørdag den 13. november 2021 i medfør af sær aftalen med PostNord kan brevstemmerne dog samles i kasser, bundter eller lign., forudsat at det klart fremgår, at der er tale om brevstemmer.

10. Brevstemmeprotokoller

Kommunalbestyrelsen skal oprette og føre en protokol over de brevstemmer, som kommunalbestyrelsen modtager til de kommunale og regionale valg. Yderligere oplysninger om **brevstemmeprotokoller** findes i afsnit 8.7 i vejledningen om afholdelse af kommunale og regionale valg.

11. Opslag til afstemningen på valgdagen m.v.

Forud for den 5. oktober 2021 skal kommunen på sin hjemmeside og eventuelt ved annoncering i relevante medier gøre vælgerne bekendt med muligheden for at benytte hjælpemidler ved brevstemmeafgivningen og ved stemmeafgivningen på valgdagen.

På valgdagen skal der endvidere ved opslag på afstemningsstederne gives oplysning om muligheden for at benytte hjælpemidler. Opslagene kan f.eks. placeres ved indgangen og/eller ved valgbordet.

Med henblik på, at kommunalbestyrelsen kan fremstille eller lade fremstille opslag til stemmerummet med vejledning til vælgeren om stemmeafgivningen, vedhæftes en tekst til denne vejledning (bilag 2). Endvidere vedhæftes teksten til opslag til stemmerummet om ombytning af stemmesedlen (bilag 3).

Øvrige opslag, skilte og etiketter m.v., der anvendes ved afstemningen på valgdagen og ved pakning af stemmematerialet efter stemmeoptælling, må kommunalbestyrelsen ligeledes selv fremstille eller lade fremstille.

12. Yderligere meddelelser fra ministeriet om valget

Ministeriet vil ca. 3-4 dage før valgdagen fremsende en meddelelse til kommunalbestyrelsen om stemmemodtagere i udlandet og på havanlæg på dansk område m.v. til brug for valgstyrrernes gennemgang af, om de modtagne brevstemmer kan tages i betragtning.

13. Yderligere spørgsmål

Ved yderligere spørgsmål til valgets gennemførelse henvises til vejledningen om afholdelse af de kommunale og regionale valg den 16. november 2021.

Ministeriets valgenhed kan kontaktes på valg@im.dk eller telefon 72 28 24 00.

Med venlig hilsen

Christine Boeskov
Valgkonsulent

**VEJLEDNING TIL VÆLGERNE OM BREVSTEMMEAFGIVNING
i kommunerne (borgerservicecentre m.v.)
til de kommunale og regionale valg den 16. november 2021**

Ved de kommunale og regionale valg tirsdag den 16. november 2021 kan du brevstemme i enhver kommune i Danmark fra tirsdag den **5. oktober 2021**.

Sidste frist for at brevstemme er fredag den **12. november 2021**.

Du kan stemme på en kandidatliste eller en bestemt kandidat, der stiller op til valget i den kommune og/eller den region, hvor du har fast bopæl, dvs. er bopælsregistreret i CPR. Hvis du stemmer personligt på en kandidat, kan det være en god idé også at skrive listebetegnelsen og/eller bogstavbetegnelsen for den kandidatliste, kandidaten stiller op for. Det regnes stadig som en personlig stemme.

Du kan finde fortegnelser over de kandidatlistes og kandidater, der er opstillet til valget i de enkelte kommuner, på kommunens hjemmeside og på de steder i kommunerne, hvor du kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentret. For regionsvalget vil du kunne finde de nævnte fortegnelser på regionens hjemmeside og på borgerservicecentre i de kommuner, der er beliggende i vedkommende region.

Hvis du ønsker at brevstemme i en anden kommune end din bopælskommune, skal du selv undersøge – f.eks. på kommunens/regionens hjemmeside – hvilke kandidatlistes og eventuelt kandidater der er opstillet til valget i din kommune/region. Hvis du stemmer i en anden kommune end din bopælskommune, vil kommunen sende din brevstemme til din bopælskommune.

Du kan brevstemme igen, hvis du senere ønsker at ændre din stemme. Det er den sidst afgivne brevstemme, der tæller. Hvis du brevstemmer, kan du ikke møde op på valgdagen og stemme.

Du kan finde en vejledning om, hvordan man brevstemmer, på de små konvolutter til brevstemmesedlerne.

Vejledning om stemmeafgivning

Sæt X i afkrydsningsrubrikken til venstre for en kandidatliste eller et kandidatnavn.

Sæt kun ét X på stemmesedlen.

Du må ikke udfylde rubrikken med andet end et X. Så bliver din stemmeseddel ugyldig.

RIGTIGT

FORKERT

**Du kan få ombyttet din stemmeseddel,
hvis du kommer til at sætte
krydset forkert.**